

บทนำ

การเพิ่มของประชากรและการพัฒนาโครงการต่างๆ ทั้งในภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐ ในลุ่มน้ำที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีการนำน้ำจากแหล่งน้ำต่างๆ ในลุ่มน้ำไปใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและกิจกรรมอื่น ๆ เป็นอย่างมาก ซึ่งการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวไม่สมดุลระหว่างปริมาณน้ำที่ใช้ได้จากแหล่งเก็บกักน้ำที่พัฒนาขึ้นจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือสนับสนุนการในการบริหารจัดการความต้องการน้ำเพื่อลดความต้องการน้ำ อาจทำให้ลดความขัดแย้งระหว่างภาคส่วนต่างๆลงได้ และผู้ใช้น้ำมีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ มีปริมาณน้ำเพียงพอ มีปริมาณน้ำในการรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีปริมาณน้ำที่ลดลงทำให้คุณภาพน้ำดีขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

การจัดการความต้องการ

การจัดการความต้องการคือศิลป์และศาสตร์ในการควบคุมความต้องการทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการสูญเสียของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปหมายถึงนโยบายในการควบคุมความต้องการของผู้บริโภคเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อควบคุมการใช้ทรัพยากรที่มีผลกระทบต่อมนุษย์ เช่น น้ำ น้ำมัน เป็นต้น

เครื่องมือในการบริหารจัดการความต้องการน้ำ

เครื่องมือในการบริหารจัดการความต้องการน้ำ สามารถแบ่งได้เป็น ๓ กลุ่มหลัก ตามลักษณะการใช้น้ำ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. เครื่องมือสำหรับบริหารจัดการความต้องการน้ำด้านอุปโภค บริโภค ได้แก่

- การติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำที่ใช้ และจัดเก็บค่าใช้น้ำ
- การเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำแตกต่างกันตามพื้นที่
- สนับสนุน การใช้ อุปกรณ์การเพิ่มประหยัดน้ำ เช่น ฉลากผลิตภัณฑ์ประหยัดน้ำ
- ปลุกจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างประหยัด
- นโยบายในการจำกัดปริมาณน้ำที่ใช้ (ใช้ในกรณีที่มีการขาดแคลนน้ำ)
- กลไก กฎหมาย องค์กรและกฎระเบียบ มาตรการในการบริหารการจัดการจัดสรรน้ำ การกำหนดสิทธิในน้ำ ที่เป็นธรรมและยึดหลักความคุ้มค่าในทางเศรษฐศาสตร์และความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

๒. เครื่องมือสำหรับบริหารจัดการความต้องการน้ำด้านอุตสาหกรรม ได้แก่

- การติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำที่ใช้ และจัดเก็บค่าใช้น้ำ
- การเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำแตกต่างกันตามลักษณะการใช้น้ำและตามฤดูกาล
- สนับสนุน เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ
- นโยบายในการจำกัดปริมาณน้ำที่ใช้ (ใช้ในกรณีที่มีการขาดแคลนน้ำ)

- กลไก กฎหมาย องค์กรและกฎระเบียบ มาตรการในการบริหารการจัดการจัดสรรน้ำ การกำหนดสิทธิในน้ำ ที่เป็นธรรมและยึดหลักความคุ้มค่าในทางเศรษฐศาสตร์และความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

๓. เครื่องมือสำหรับบริหารจัดการความต้องการน้ำด้านเกษตรกรรม ได้แก่

- เก็บค่าการใช้น้ำตามปริมาณน้ำที่ใช้
- การเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำแตกต่างกันตามฤดูกาล
- สนับสนุนการบริหารจัดการและการบำรุงรักษาที่ดี
- สนับสนุน เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ (พืชและวิธีการเพาะปลูก)
- นโยบายในการจำกัดปริมาณน้ำที่ใช้ และการบริหารจัดการโครงการชลประทานโดยกลุ่มผู้ใช้น้ำ
- กลไก กฎหมาย องค์กรและกฎระเบียบ มาตรการในการบริหารการจัดการจัดสรรน้ำ การกำหนดสิทธิในน้ำ ที่เป็นธรรมและยึดหลักความคุ้มค่าในทางเศรษฐศาสตร์และความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

ข้อดีของการจัดการความต้องการน้ำ

- มีการลงทุนต่ำ (ยกเว้นการซ่อมแซมระบบจ่ายน้ำซึ่งอาจมีมูลค่าสูง)
- รายได้ของรัฐสามารถได้มาจากค่าน้ำ
- มีแรงจูงใจในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมในการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ (ทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดเปิด)
- น้ำดิบจะได้รับการสงวนไว้ใช้ในพื้นที่ท้ายน้ำรวมทั้งเพื่อการประมง
- มีปริมาณน้ำเสียที่ต้องบำบัดน้อยลง

ข้อเสียของการจัดการความต้องการน้ำ

- การจัดการความต้องการน้ำที่เข้มข้นอาจทำให้มีผลกระทบกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การแข่งขันระหว่างประเทศ และการว่างงาน
- มีความเสี่ยงที่ผู้ยากไร้อาจได้รับผลกระทบทางสังคม
- ผลกระทบในทางลบของการจัดการความต้องการน้ำจะลดลง ถ้ามีการใช้กฎระเบียบเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป โปร่งใส มีข้อมูลที่ทำนายความต้องการน้ำได้ถูกต้องและมีความสมดุลของสังคม

อ้างอิง

Wikipedia the free encyclopedia

(http://en.wikipedia.org/wiki/Demand_management)

Water demand management in Selangor - why and how?, James T. Cherian, Center for River Basin Organizations and Management, Solo, Central Java, Indonesia, September ๒๐๐๙ (<http://www.crbom.org/SPS/Docs/SPS๐๙-Selangor-๐.pdf>)

ส่วนจัดสรรน้ำ สำนักบริหารจัดการน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ